

คุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์: การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

สำราญ มีแจ้ง

มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและพัฒnarูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานอย่างเท่าเทียมกันระหว่างระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยมี 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการสร้างและพัฒnarูปแบบเชิงสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ด้วยการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิทยาศาสตร์ และกรณีศึกษาแบบพหุกรณี จำนวน 2 กรณีศึกษา เพื่อสร้างรูปแบบเชิงสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ 2) ขั้นการตรวจสอบรูปแบบเชิงสมมติฐานขั้นต้น และ 3) ขั้นการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการตรวจสอบกับนักเรียนในระดับชั้นชั้นที่ 4 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 920 คน ที่ได้มาจากการสุ่มแบบ隨機抽樣 ขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน การวิเคราะห์สาสนพันธ์ และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยร่วมใช้โปรแกรมลิสตรอล ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ สามารถจัดได้จากตัวแปรสังเกต ได้ 7 ตัวแปร คือ 1) ความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์ 2) ความคิดสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ 3) ความมีเหตุผลและรอบคอบ 4) ความอดทน 5) ความเชื่อมั่นในตนเอง 6) ความรับผิดชอบ และ 7) ความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์

2. ปัจจัยที่มีผลต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ 1) ด้านสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของผู้ปกครอง 2) ด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว 3) ด้านการส่งเสริมสนับสนุนของผู้ปกครอง 4) ด้านบรรยายการในชั้นเรียน และ 5) ด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน

3. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยมีค่า $\chi^2 = 121.24$, $df = 98$, $p = .056$, $GFI = 0.99$ และ $AGFI = 0.96$ และรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุสามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ได้ร้อยละ 87

4. ปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์มากที่สุด คือปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน รองลงมาคือปัจจัยด้านบรรยายการในชั้นเรียน ด้านการส่งเสริมสนับสนุนของผู้ปกครอง ด้านสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของผู้ปกครอง และ ด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว

คำสำคัญ: นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์/ รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ/ วิธีวิจัยแบบผสมผสาน

Characteristics of Scientifically-Gifted Students: A Causal Relationship Model

Samran Mejang
Naresuan University, Thailand

Abstract

The objective of this research was to develop a causal relationship model of the characteristics of scientifically-talented students. The research employed mixed methodology with quantitative and qualitative approaches equally combined. Three phases were involved: Phase 1 - formulating an initial hypothetical model of the characteristics of scientifically-talented students through related documentary analysis, in-depth interviews of science experts, and two case studies; Phase 2 - validating and modifying the initial hypothetical model developed in Phase 1; and Phase 3 - testing the goodness of fit of the modified model with empirical data. An inventory to measure student characteristics was constructed and used with 920 students from the fourth secondary-education level (10th -12th Grade), randomly selected through multistage sampling.

These are the research results:

1. The makeup of a scientifically-talented student was found to consist of seven observable components: 1) cognitive ability and a scientific-inquiring mind; 2) scientific creativity; 3) reasoning and deliberating; 4) perseverance; 5) self-confidence; 6) responsibility; and 7) scientific problem-solving ability.

2. Five factors were found to affect the characteristics of a scientifically-talented student: 1) socio-economic status of parent/guardian; 2) family environment; 3)parent/guardian support; 4) classroom social climate; and 5) school environment.

3. When tested against empirical data, goodness of fit statistics were: $\chi^2 = 121.24$, $df = 98$, $p = .056$, $GFI = 0.99$ and $AGFI = 0.96$. The factors in the model explained 87% of the variance in the characteristics of scientifically-talented students.

4. The factors affecting the overall characteristics of scientifically-talented students were found to be, in order of influence intensity, as follows: school environment, classroom environment, parent /guardian support, socio-economic status of parent/guardian, and family environment.

Keywords: scientifically-gifted students, causal relationship model, mixed research methodology

ความนำ

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าและบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคือความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชนซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความสามารถทางวิทยาศาสตร์เข้ามาช่วยในการพัฒนา จึงจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่พบว่าการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์ของประเทศไทยที่ผ่านมานั้นยังขาดบุคคลที่มีความรู้ความสามารถทางวิทยาศาสตร์ที่จะทำการวิจัย คิดค้น และสร้างสรรค์ผลงานทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ประเด็นปัญหาดังกล่าวข้างต้น รัฐบาลได้มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาโดยมุ่งพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ให้เป็นผู้เชี่ยวชาญ มีการจัดให้มีหลักสูตรพิเศษพร้อมกับการกระจายทุนการศึกษาในระดับสูง และทุนวิจัยอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง เพื่อพัฒนานักศึกษาที่มีความสามารถด้านวิทยาศาสตร์ในทุกระดับ โดยมีการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์เพื่อความเป็นเลิศใน 3 ลักษณะคือ 1) การจัดการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ในโรงเรียนเฉพาะ เช่น โรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์ โรงเรียนจุฬาภรณราชวิทยาลัย เป็นต้น 2) การจัดการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์แก่นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์โดยให้เรียนร่วมกับนักเรียนปกติ เช่น โครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี (โครงการ พสวท.) เป็นต้น และ 3) การจัดการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนปกติ

ในอดีต นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์เป็นกลุ่มเยาวชนที่ถูกกดเหลบ เนื่องจากความเข้าใจที่ว่าตนนักเรียนเหล่านี้ช่วยตัวเองได้ดี ทึ่งที่ความเป็นจริง นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษอาจมีเพียงส่วนน้อยที่ประสบความสำเร็จในชีวิต อันเกิดจากแรงผลักดันจากที่ได้ที่หนึ่งหรือจากการมีโอกาสมากกว่าคนอื่น ๆ ซึ่งไม่ใช่เกิดจากระบบการศึกษาที่เกือบหนุน การที่จะพัฒนานักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ให้มีศักยภาพสูงสุดนั้น จำเป็นที่ผู้ดำเนินการพัฒนาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อกุญแจลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ เพื่อที่จะสร้างหรือส่งเสริมปัจจัยเหล่านั้นให้เกิดในตัวของนักเรียนที่มีความสามารถทางวิทยาศาสตร์ จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ จากรูปแบบนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ โดยเน้นในนักเรียนชั่วชั้นที่ 4 เนื่องจากเป็นชั่วชั้นสุดท้ายก่อนที่จะเข้ารับการศึกษาต่อทางด้านวิทยาศาสตร์เฉพาะทางในระดับอุดมศึกษา ผลจากการวิจัยในครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงปัจจัยและความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ตลอดจนได้ข้อมูลสารสนเทศที่สำคัญที่จะสร้างนวัตกรรมเพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนที่มีความสามารถทางวิทยาศาสตร์มีคุณลักษณะดังกล่าวเพิ่มมากยิ่งขึ้นและได้พัฒนาศักยภาพของตนเองให้สูงสุดต่อไป

คำถามการวิจัย

- คุณลักษณะของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ประกอบด้วยอะไรบ้าง
- ปัจจัยที่ส่งผลต่อกุญแจลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วยอะไรบ้าง

3. รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ มีลักษณะเป็นเช่นไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อสร้างและพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์

3. เพื่อสร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์

4. เพื่อตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ขั้นต้น

5. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ระหว่างระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณกับเชิงคุณภาพ โดยกำหนดขั้นตอนในการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ในแต่ละขั้นตอนมีขอบเขตดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบเชิงสมมติฐานเบื้องต้นของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์

แหล่งข้อมูลที่ใช้

1) การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี สังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์

2) การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิทยาศาสตร์

3) การศึกษาระบบศึกษาแบบพหุกรณ์ (Multi-case studies) จำนวน 2 กรณีศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบและปรับรูปแบบเชิงสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์

แหล่งข้อมูลที่ใช้ ได้จากการจัดสัมมนาอิ่งผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วยกลุ่มผู้เชี่ยวชาญในระดับนโยบาย ในด้านวิชาการ และในระดับปฏิบัติการ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

แหล่งข้อมูลที่ใช้ เป็นนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 4 จำนวน 920 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage random sampling)

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยใน 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย

ขั้นตอนที่ 1 สร้างรูปแบบเชิงสมมติฐานเบื้องต้นของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับคุณลักษณะและปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 5 คน เพื่อสอบถามถึงคุณลักษณะของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์

2. สัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ จำนวน 5 คน เพื่อสอบถามถึงคุณลักษณะของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์

3. ศึกษาแบบพหุกรณ์ศึกษาในนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษและนักเรียนปกติ จำนวน 2 กรณีศึกษา ประกอบด้วย

3.1 นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ในช่วงชั้นที่ 4 และได้รับรางวัลเหรียญทองทางด้านวิทยาศาสตร์โอลิมปิกระหว่างประเทศ จำนวน 1 คน

3.2 นักเรียนในช่วงชั้นที่ 4 ที่ไม่ได้ศึกษาในแผนการเรียนวิทยาศาสตร์ จำนวน 1 คน

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยเทคนิควิเคราะห์แบบสรุปอุปนัย (Analytic induction) และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) และร่างรูปแบบเชิงสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์เบื้องต้น

ขั้นตอนที่ 2 ตรวจสอบและปรับรูปแบบเชิงสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ขึ้นต้นที่สร้างขึ้น โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการจัดสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) จำนวน 8 คน ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในระดับนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานจัดระบบการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์ของประเทศไทย 2) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในด้านวิชาการที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์ และ 3) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญในระดับปฏิบัติการ ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาหรือเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์

จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ด้วยเทคนิควิเคราะห์แบบสรุปอุปนัย (Analytic induction) เพื่อปรับรูปแบบเชิงสมมติฐานเบื้องต้นให้เป็นรูปแบบที่สมบูรณ์

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบเชิงสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยมุ่งตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบเชิงสมมติฐานที่เป็นผลจากการพัฒนา

ในกระบวนการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 และขั้นตอนที่ 2 ตามลำดับ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โครงสร้างเชิงเส้น โดยใช้โปรแกรมสำหรับลิสเรล (LISREL)

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือวัด ตามปัจจัยที่ส่งผลต่อกุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ในรูปแบบที่พัฒนาขึ้น และดำเนินการวัดปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวจากนักเรียนในระดับชั้วันที่ 4 จำนวนทั้งหมด 920 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนจากโรงเรียนต่อไปนี้

- 1) โรงเรียนที่จัดตั้งพิเศษเน้นการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์
- 2) โรงเรียนที่อยู่ในโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเทคโนโลยี (พสวท.)
- 3) โรงเรียนปกติ ในเขตตรวจราชการที่ 3

จากนั้นจึงดำเนินการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ โครงสร้างเชิงเส้น ของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของกุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL) และดำเนินการปรับรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุฯ ในส่วนที่ผลการตรวจสอบรูปแบบเชิงสมมติฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ พบรากุณลักษณะของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ เป็นลักษณะที่เด่นพิเศษเฉพาะของนักเรียนที่มีแนวโน้มบ่งบอกว่าจะประสบความสำเร็จในด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ คือ

1.1 องค์ประกอบด้านความสามารถทางสติปัจญญาและความไฝรู้ทางวิทยาศาสตร์ แสดงออกในลักษณะของความเฉลี่ยว嫵嫻 มีผลการเรียนดีโดยเฉลี่ยวทางด้านวิทยาศาสตร์ มีความสนใจ กระตือรือร้นที่จะค้นหาความรู้จากแหล่งวิทยาการในรูปแบบต่าง ๆ รวมทั้งมีความช่างสังเกต ชอบที่จะแกลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่น เพื่อตอบสนองความอยากรู้ของตนเอง ตลอดจนชอบที่จะทำกิจกรรมที่ท้าทายต่อกำลังความสามารถของตนเอง

1.2 องค์ประกอบด้านความคิดวิเริ่มสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์ แสดงออกในลักษณะการใช้จินตนาการ ความคิดวิเริ่มที่แปลกใหม่และท้าทาย เพื่อนำเสนอทางเลือกหรือวิธีการใหม่ ๆ อิ่งหลากรสชาติให้กับตนเองและผู้อื่น ในลักษณะของการคิด ประดิษฐ์ ซ้อมแซม แก้ไขเครื่องมือหรืออุปกรณ์ทางวิทยาศาสตร์ ตลอดจนสามารถประยุกต์ใช้กับงานที่ตนเองทำอยู่ได้อย่างเหมาะสม

1.3 องค์ประกอบด้านความมีเหตุผลและรอบคอบ แสดงออกในลักษณะของการใช้เหตุผลในการตัดสินใจทำงาน โดยพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล ซึ่งอาศัยการแสวงหาและตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ มาสนับสนุนอย่างรอบคอบ ละเอียดถี่ถ้วน จนเพียงพอต่อการตัดสินใจ มากกว่าการที่จะเชื่อสิ่งที่

ปราศจากข้อพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ และเป็นผู้ที่ให้ความเคารพต่อระบบท่องโลกและกฎเกณฑ์ในการทำงาน มีการวางแผน การทำงานอย่างมีขั้นตอน สามารถที่จะยอมรับคำวิพากษ์ วิจารณ์ เพื่อพัฒนางานของตนเองให้ดีขึ้นได้

1.4 องค์ประกอบด้านความอดทน แสดงออกในลักษณะของความมุ่งมั่นและตั้งใจจริงในการดำเนินงาน ทางวิทยาศาสตร์จนกว่าจะได้ผลที่ถูกต้อง มีการทุ่มเทเวลา ความคิด ความอุตสาหะอย่างไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคแม้งานนี้จะยากและใช้เวลานาน ทำงานอย่างมีสติและมีสมาธิ ตลอดจนมีความอดทนต่อการวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องต่าง ๆ เพื่อความสำเร็จของงานในที่สุด

1.5 องค์ประกอบด้านความเชื่อมั่นในตนเอง แสดงออกในลักษณะของการกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความมั่นใจ กล้าหาญ กล้าแสดงออก ชอบใช้ความสามารถของตนเองในการแก้ปัญหา พร้อมที่จะกระทำในสิ่งที่เห็นว่า ถูกต้องโดยไม่หวั่นเกรงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น มากกว่าการคล้อยตามความคิดเห็นของคนกลุ่มใหญ่ ตลอดจนเป็นผู้ที่ ชอบการแข่งขันและการเผยแพร่ผลงานทางวิทยาศาสตร์ของตนเองแก่สาธารณะ อันเป็นการแสดงถึงความมุ่งมั่นที่จะเป็นนักวิทยาศาสตร์ในอนาคต

1.6 องค์ประกอบด้านความรับผิดชอบ แสดงออกในลักษณะของความตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมาย อย่างเต็มความสามารถ โดยไม่โอนเป็นภาระของผู้อื่น พร้อมทั้งช่วยเหลือการทำงานที่เกิดขึ้น ของกลุ่ม มีความตระหนักรู้ ต่อเวลา มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้อย่างลึกซึ้งในประกายการณ์ทางวิทยาศาสตร์ รู้จักยอมรับในสิ่งที่ตนเองกระทำโดยไม่ดัดแปลงหรือแก้ไขข้อมูลที่ค้นพบหรือแอบอ้างผลงานของผู้อื่นมาเป็นผลงานของตนเอง

1.7 องค์ประกอบด้านความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ แสดงออกในลักษณะของการใช้ทักษะและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์เพื่อคิด วิเคราะห์ปัญหาทางวิทยาศาสตร์ที่ซับซ้อนหรือผลิกแพลงได้อย่าง เป็นระบบ สามารถที่จะคาดคะเนคำตอบที่ถูกต้อง รวมถึงการปรับหรือประยุกต์ใช้วิธีการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม กับสถานการณ์ และประเมินผลการแก้ปัญหาของตนเอง ได้อย่างถูกต้อง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วยปัจจัยที่เป็นตัวแปรແeng จำนวน 5 ปัจจัย และปัจจัยที่เป็นตัวแปรสังเกต ได้ จำนวน 20 ปัจจัย ได้แก่

2.1 ปัจจัยด้านสถานะทางเศรษฐีสังคมของผู้ปกครอง สามารถวัดได้จากปัจจัยที่เป็นตัวแปรสังเกตได้ 3 ปัจจัย คือ 1) ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง 2) อาชีพของผู้ปกครอง และ 3) รายได้ของผู้ปกครอง

2.2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว สามารถวัดได้จากปัจจัยที่เป็นตัวแปรสังเกตได้ 3 ปัจจัย คือ 1) วิธีการอบรมเลี้ยงดู 2) ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว และ 3) การเป็นแบบอย่างของผู้ปกครอง

2.3 ปัจจัยด้านการส่งเสริมสนับสนุนของผู้ปกครอง สามารถวัดได้จากปัจจัยที่เป็นตัวแปรสังเกตได้ 3 ปัจจัยคือ 1) การสนับสนุนทางด้านสื่อการศึกษาของผู้ปกครอง 2) การให้ความรักและกำลังใจของผู้ปกครอง และ 3) การตั้งความคาดหวังร่วมกันระหว่างผู้ปกครองและนักเรียน

2.4 ปัจจัยด้านบรรยายกาศในชั้นเรียน สามารถวัดได้จากปัจจัยที่เป็นตัวแปรสังเกต ได้ 5 ปัจจัย คือ 1) พฤติกรรมการเรียนในชั้นเรียนของนักเรียน 2) กระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครู 3) การแข่งขันทาง

วิชาการภาษาในชั้นเรียน 4) ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน และ 5) ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน กับครูผู้สอน

2.5 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน สามารถวัดได้จากปัจจัยที่เป็นตัวแปรสังเกต ได้ 6 ปัจจัย คือ 1) แหล่งเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ 2) ความพร้อมและการเข้าถึงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ 3) การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ของนักเรียน 4) การเป็นแบบอย่างทางด้านวิทยาศาสตร์ของครูผู้สอน 5) ต้นแบบของผู้ประสบความสำเร็จทางด้านวิทยาศาสตร์ภายในโรงเรียน และ 6) นโยบายของโรงเรียนที่เกี่ยวข้อง กับวิทยาศาสตร์

3. รูปแบบเชิงสมมติฐาน ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทาง วิทยาศาสตร์ที่พัฒนาขึ้น มีเส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยดังนี้

3.1 ปัจจัยด้านสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของผู้ปกครอง เป็นสาเหตุที่มีอิทธิพลส่งผลต่อปัจจัยด้านสภาพ แวดล้อมในครอบครัว ปัจจัยด้านการส่งเสริมสนับสนุนของผู้ปกครอง และคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถ พิเศษทางวิทยาศาสตร์

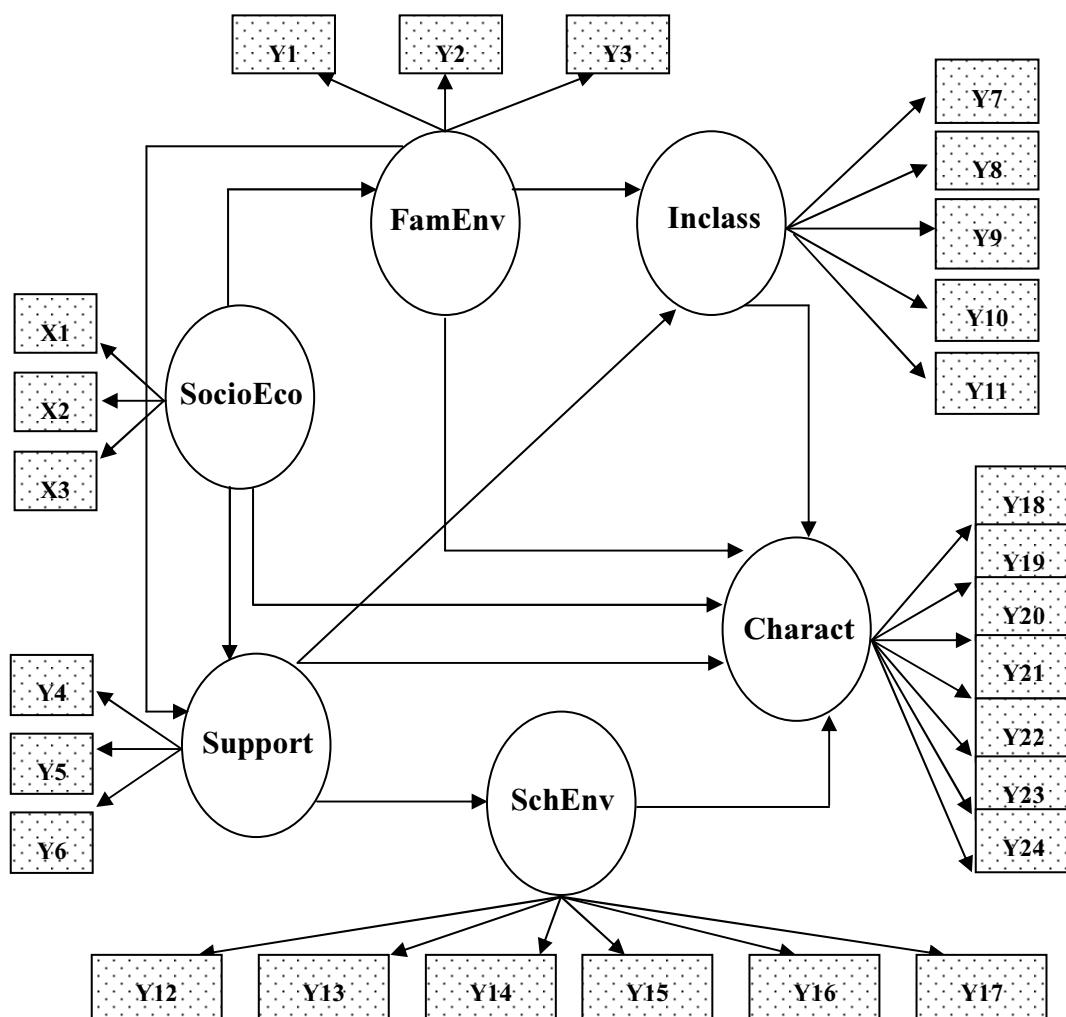
3.2 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว เป็นสาเหตุที่มีอิทธิพลส่งผลต่อปัจจัยด้านการส่งเสริม สนับสนุนของผู้ปกครอง ปัจจัยด้านบรรยายกาศในชั้นเรียน และคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทาง วิทยาศาสตร์

3.3 ปัจจัยด้านการส่งเสริมสนับสนุนของผู้ปกครอง เป็นสาเหตุที่มีอิทธิพลส่งผลต่อปัจจัยด้าน บรรยายกาศในชั้นเรียน ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทาง วิทยาศาสตร์

3.4 ปัจจัยด้านบรรยายกาศในชั้นเรียน เป็นสาเหตุที่มีอิทธิพลส่งผลต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มี ความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์

3.5 ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เป็นสาเหตุที่มีอิทธิพลส่งผลต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มี ความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์

ปัจจัยที่เป็นตัวแปรแฟกตอร์ มีจำนวน 1 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคมของผู้ปกครอง ในขณะที่ ปัจจัยที่เป็นตัวแปรแฟกตอร์ มีจำนวน 5 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว ปัจจัยด้าน การส่งเสริมสนับสนุนของผู้ปกครอง ปัจจัยด้านบรรยายกาศในชั้นเรียน ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และ คุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ สามารถแสดงได้ดังรายละเอียดในภาพที่ 1

ภาพที่ 1 รูปแบบเชิงสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์

Charact คือ คุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์

Y18 คือ ความสามารถทางศิลปะภูมิและความใฝ่หาทางวิทยาศาสตร์

Y19 คือ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทางวิทยาศาสตร์

Y20 คือ ความมีเหตุผลและรอบคอบ

Y21 คือ ความอดทน

Y22 คือ ความเชื่อมั่นในตนเอง

Y23 คือ ความรับผิดชอบ

Y24 คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์

SocioEco คือ สถานะทางเศรษฐกิจสังคมของผู้ปกครอง

X1 คือ ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

X2 คือ อาชีพของผู้ปกครอง

X3 คือ รายได้ของผู้ปกครอง

FamEnv คือ สภาพแวดล้อมภายในครอบครัว

Y1 คือ วิธีการอบรมเลี้ยงดู

Y2 คือ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

Y3 คือ การเป็นแบบอย่างของผู้ปกครอง

Support คือ การส่งเสริมสนับสนุนของผู้ปกครอง

Y4 คือ การสนับสนุนทางด้านสื่อการศึกษาของผู้ปกครอง

Y5 คือ การให้ความรักและกำลังใจของผู้ปกครอง

Y6 คือ การตั้งความคาดหวังร่วมกันระหว่างผู้ปกครองและนักเรียน

Inclass คือ บรรยากาศในชั้นเรียน

Y7 คือ พฤติกรรมการเรียนในชั้นเรียนของนักเรียน

Y8 คือ กระบวนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครู

Y9 คือ การแบ่งขันทางวิชาการภายในชั้นเรียน

Y10 คือ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน

Y11 คือ ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูผู้สอน

SchEnv คือ สภาพแวดล้อมในโรงเรียน

Y12 คือ แหล่งเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์

Y13 คือ ความพร้อมและการเข้าถึงสื่อสนับสนุนการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์

Y14 คือ การจัดกิจกรรมเตรียมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ของนักเรียน

Y15 คือ การเป็นแบบอย่างทางด้านวิทยาศาสตร์ของครูผู้สอน

Y16 คือ ต้นแบบของผู้ประสบความสำนึกรidgeทางด้านวิทยาศาสตร์ภายในโรงเรียน

Y17 คือ นโยบายของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์

4. ผลการตรวจสอบความสอดคล้อง ระหว่างรูปแบบเชิงสมมติฐานความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ปรากฏว่าต้องมีการปรับรูปแบบ จึงได้รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าสถิติไкосแควร์ เท่ากับ 121.24 ที่องศาอิสระ (df) 98 ระดับนัยสำคัญ (p) .056 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) เท่ากับ 0.99 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) เท่ากับ 0.96 ซึ่งถือว่ารูปแบบที่ตรวจสอบมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพบว่าปัจจัย

ที่มีอิทธิพลทางตรงต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ เรียงลำดับขนาดอิทธิพลจากมากไปน้อยได้แก่ (1) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีค่าเท่ากับ 0.73 (2) ปัจจัยด้านบรรยายกาศในชั้นเรียน มีค่าเท่ากับ 0.69 (3) ปัจจัยด้านการส่งเสริมสนับสนุนของผู้ปกครอง มีค่าเท่ากับ 0.46 (4) ปัจจัยด้านสถานะทางเศรษฐี สังคมของผู้ปกครอง มีค่าเท่ากับ 0.29 และ (5) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว มีค่าเท่ากับ 0.11 ส่วน ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ เรียงลำดับขนาดอิทธิพลจากมากไปน้อยได้แก่ (1) ปัจจัยด้านสถานะทางเศรษฐีสังคมของผู้ปกครอง มีค่าเท่ากับ 0.25 (2) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว มีค่าเท่ากับ 0.24 และ (3) ปัจจัยด้านการส่งเสริมสนับสนุนของผู้ปกครอง มีค่าเท่ากับ 0.16 เมื่อพิจารณาถึงอิทธิพลรวมพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ (1) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีค่าเท่ากับ 0.73 (2) ปัจจัยด้านบรรยายกาศในชั้นเรียน มีค่าเท่ากับ 0.69 (3) ปัจจัยด้านการส่งเสริมสนับสนุนของผู้ปกครอง มีค่าเท่ากับ 0.62 (4) ปัจจัยด้านสถานะทางเศรษฐีสังคมของผู้ปกครอง มีค่าเท่ากับ 0.54 และ (5) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว มีค่าเท่ากับ 0.35 นอกจากนี้ยังพบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์เท่ากับ 0.87 ซึ่งหมายความว่าตัวแปรในรูปแบบฯ สามารถอธิบายความแปรปรวนของคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ได้ร้อยละ 87

อภิรายผล

จากการศึกษาแสดงว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ สามารถจำแนกได้เป็น 2 กลุ่มปัจจัย คือ กลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนหรือสถานศึกษาที่นักเรียนศึกษาอยู่ และ กลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวของนักเรียน โดยทั้งสองกลุ่มปัจจัยร่วมกันส่งอิทธิพลถึงคุณลักษณะความเป็นนักวิทยาศาสตร์ของนักเรียน กลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน คือ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และปัจจัยด้านบรรยายกาศในชั้นเรียนส่งอิทธิพลทางตรงต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ มากกว่าปัจจัยในกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว ทั้งนี้อาจเนื่องจาก การวิจัยในครั้งนี้สนใจศึกษาในกลุ่มนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ และดำเนินการศึกษานักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนการสอนในเชิงวิทยาศาสตร์ หรือมีความเกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนทางวิทยาศาสตร์ จึงทำให้สามารถที่จะมองเห็นภาพของความพร้อมในการจัดกระบวนการเรียนการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ของโรงเรียนได้เป็นอย่างดี และนักเรียนก็ได้ใช้ประโยชน์จากสิ่งที่โรงเรียนจัดให้มาเป็นสิ่งกระตุ้นการพัฒนาให้เกิดคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ได้มากขึ้น

เมื่อพิจารณาถึงกลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับครอบครัว ก็พบว่า นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และนักเรียนที่ไม่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์แล้ว ยังส่งผลทางอ้อมผ่านปัจจัยด้านอื่น ๆ ทั้งที่อยู่ในกลุ่มปัจจัยเดียวกัน และต่างกลุ่มปัจจัย จึงสามารถกล่าวได้ว่า กลุ่มปัจจัยด้านครอบครัวที่มีความสำคัญต่อการเกิดคุณลักษณะ

นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ด้วยเช่นกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงอภิปรายผลการวิจัยโดยเรียงลำดับตามความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ โดยพิจารณาจากค่าอิทธิพลรวมเป็นหลัก ดังนี้

1. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน จากผลการศึกษาที่ให้เห็นว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ส่งอิทธิพลต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ในทางตรงเป็นหลัก และเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมสูงสุด เนื่องจากการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ ไม่ว่าจะเป็น การกำหนดคนนโยบายของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม การนำนโยบายไปปฏิบัติ ในลักษณะของการจัดแหล่งเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ การจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ให้แก่นักเรียน การมีความพร้อมและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าถึงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ การมีต้นแบบของผู้ประสบความสำเร็จทางด้านวิทยาศาสตร์ภายในโรงเรียน และการเป็นแบบอย่างทางด้านวิทยาศาสตร์ ของครูผู้สอนทั้งหลายนั้น ส่งผลหรืออี๊ดให้นักเรียนได้มีการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาประกอบกับรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์ในขณะนี้ของประเทศไทย พบว่าโรงเรียนที่เน้นการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนประจำ จึงทำให้นักเรียนมีโอกาสที่จะใช้วิธีชีวิตส่วนใหญ่อยู่ภายในโรงเรียน การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนที่อี๊ดต่อการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ จึงส่งผลต่อการเกิดคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์มากที่สุด ลดคล้อยกับผลการศึกษาของ สุภากรณ์ ศศิเดลยธรรม (2543) ที่ได้ศึกษาด้วยแบบที่เกี่ยวข้องกับความอุตสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สรุกด้วยกันงานการประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี พบว่าสิ่งแวดล้อมที่โรงเรียนส่งผลต่อความอุตสาหะในการเรียนของนักเรียน

2. ปัจจัยด้านบรรยาคำในชั้นเรียน จากผลการศึกษาแสดงว่าปัจจัยด้านบรรยาคำในชั้นเรียน ส่งอิทธิพลต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ในทางตรงเป็นหลัก และเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลรวมอยู่ในลำดับที่สองเนื่องจากการจัดบรรยาคำในชั้นเรียนที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ไม่ว่าจะเป็นกระบวนการ การจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครู การส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนกันทางวิชาการภายในชั้นเรียน การส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนในชั้นเรียนของนักเรียนที่เน้นการไฟเรียน ไฟรู้ และพัฒนาทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่อง รวมถึงการมีรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสมทั้งระหว่างนักเรียนด้วยกันเอง และนักเรียนกับครูผู้สอน จะช่วยให้นักเรียนเกิดเขตคิดที่ต่อการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้เพิ่มเติม และพยายามพัฒนาทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์ของตนของอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ให้เกิดขึ้นในตนเอง ลดคล้อยกับผลการศึกษาของ Lewin, Lippitt, & White (1939) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับบรรยาคำในชั้นเรียน พบว่านักเรียนที่อยู่ในชั้นเรียนที่มีบรรยาคำแบบประชาธิปไตยนั้น จะส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามัคคี porrong ของเป็นมิตรต่อกัน รู้จักสิทธิหน้าที่ของตน มีความไฟรู้ อยากรู้อยากเห็น

3. ปัจจัยด้านการส่งเสริมสนับสนุนของผู้ปกครอง จากผลการศึกษาปรากฏว่าปัจจัยด้านการส่งเสริมสนับสนุนของผู้ปกครองส่งอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์โดย

พบว่าการส่งเสริมสนับสนุนของผู้ปกครอง ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของการสนับสนุนทางด้านสื่อการศึกษาให้แก่นักเรียน การให้ความรักและกำลังใจ รวมถึงการตั้งความคาดหวังร่วมกันระหว่างนักเรียนและผู้ปกครอง จะช่วยพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ โดยตรง ขณะเดียวกันการสนับสนุนของผู้ปกครองก็มีส่วนช่วยในเรื่องของการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนด้วยเช่นกัน โดยพบว่าบทบาทของผู้ปกครองในกรณีดังกล่าว นี้ ส่งผลมาจากการสนับสนุนของผู้ปกครองนักเรียน ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณในการจัดการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ลดลงคล้องกับ Mussen, Conger, & Jeromes (1969) ที่ศึกษาพบว่า พ่อแม่ที่สนับสนุนความต้องการในด้านความไฟร์ จะทำให้เด็กมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง พึงตนเองได้มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าแสดงออก สามารถเพชรยสถานการณ์ใหม่โดยไม่วิตกกังวล และมีความเชื่อมั่นในตนเอง

4. ปัจจัยด้านสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของผู้ปกครอง จากผลการศึกษาซึ่งให้เห็นว่า ปัจจัยด้านสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของผู้ปกครอง ส่งอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ โดยพบว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูง มีแนวโน้มที่จะเข้าใจและเห็นความสำคัญของวิทยาศาสตร์ และการส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมากกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า นอกจากนี้ในส่วนของรายได้ พบว่าผู้ปกครองที่มีรายได้สูง มีกำลังทรัพย์ในการสนับสนุนการจัดหาสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ให้กับนักเรียน ได้มากกว่า ส่งผลให้นักเรียนสามารถที่จะพัฒนาทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์ซึ่งต้องอาศัยสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ดังกล่าวได้จำกัดกว่านักเรียนที่ไม่มีผู้ปกครองให้การสนับสนุน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม จึงเป็นปัจจัยที่นักเรียนจะส่งผลทางตรงต่อคุณลักษณะ นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์แล้ว ยังส่งอิทธิพลผ่านปัจจัยอื่น ๆ ทุกปัจจัย ได้แก่ 1) การส่งอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมในครอบครัว เนื่องจากการที่บุคคลมีระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และอาชีพที่แตกต่าง จะส่งผลต่อวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกันไปด้วย 2) การส่งอิทธิพลต่อการส่งเสริมสนับสนุนของผู้ปกครอง เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยหนึ่งที่เอื้อต่อโอกาสในการให้สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์แก่นักเรียน ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้น 3) การส่งอิทธิพลต่อบรรยาศในชั้นเรียน ในกรณีนี้เป็นผลที่สืบเนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูทำให้นักเรียนแต่ละคนมีพฤติกรรมในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน และ 4) การส่งอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ซึ่งการที่ผู้ปกครองมีสถานะทางเศรษฐกิจสังคมที่ดีจะเอื้อต่อการสนับสนุนโรงเรียนให้สามารถจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมได้ ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าปัจจัยด้านสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของผู้ปกครอง เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาหรือเสริมสร้าง คุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ ลดลงคล้องกับผลการศึกษาของ Rowland (1961) ที่ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างเด็กชายที่คาดหวังจะเป็น และไม่เป็นนักวิทยาศาสตร์ จำนวน 655 คน พบว่า เด็กที่คาดหวังจะเป็นนักวิทยาศาสตร์ ต้องการเรียนวิทยาศาสตร์นั้น สภาพทางบ้านหรือสถานะทางเศรษฐกิจสังคมของผู้ปกครองมีส่วนช่วยผลักดันให้เด็กประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลว

5. ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว จากผลการศึกษาแสดงว่าปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัวส่งอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ โดย

พบว่าวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะของความเป็นนักวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ที่แตกต่างกัน ในครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะมีการส่งเสริมแนวคิดหรือวิธีการเรียนรู้แบบ วิทยาศาสตร์ ประกอบกับการมีความสัมพันธ์ภายในครอบครัวที่อบอุ่น นักเรียนสามารถที่จะปรึกษาหารือ ขอคำแนะนำ ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นผู้ปกครองของตนเอง ได้อย่างอิสระ ตลอดจนการที่ผู้ปกครองเป็น แบบอย่างที่ดีต่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ จะสามารถพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนที่มี ความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ให้เพิ่มมากขึ้น ได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Marrow & Wilson (1961) ที่ศึกษาผลของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีระดับสติปัญญาสูง สองกลุ่ม กลุ่มนหนึ่งประสบความสำเร็จทางการเรียน ส่วนอีกกลุ่มนหนึ่งไม่ประสบความสำเร็จทางการเรียน พบว่า นักเรียนที่ประสบความสำเร็จทางการเรียนนั้น เกิดจากการที่พ่อแม่คุ้มครองไว้ ยอมรับและให้นักเรียนได้มี ส่วนร่วมในการตัดสินใจ รวมทั้งให้กำลังใจ และไม่รังรัดเกี่ยวกับความสำเร็จทางการเรียนมากเกินไป

ข้อเสนอแนะ

การนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย ชี้ให้เห็นว่าคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ เกิดจากปัจจัยที่เป็น ตัวแปรทำนาย 5 ปัจจัย คือ ปัจจัยด้านสถานะเศรษฐสังคมของผู้ปกครอง ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว ปัจจัยด้านการส่งเสริมสนับสนุนของผู้ปกครอง ปัจจัยด้านบรรยายกาศในชั้นเรียน และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมใน โรงเรียน ซึ่งหากมีการสร้างเสริมปัจจัยต่าง ๆ เหล่านี้ให้เกิดขึ้น ด้วยการพัฒนา ปรับปรุง และส่งเสริมให้มีปัจจัย ต่าง ๆ เหล่านี้อีกย่างหนาasmakjg ใจชื่น จะช่วยเสริมสร้างและพัฒนาคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทาง วิทยาศาสตร์ให้มีมากขึ้น สามารถแสดงศักยภาพความเป็นนักวิทยาศาสตร์ออกมาได้อย่างเต็มที่ รวมถึงเป็นการสร้าง นักวิทยาศาสตร์รุ่นเยาว์ที่มีความรู้ ความสามารถเพิ่มขึ้นด้วย โดยอาจพิจารณาดำเนินการแยกตามกลุ่มเป้าหมายที่มี ความเกี่ยวข้องได้ดังนี้

1. โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษา ควรมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

1.1 พัฒนาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น โดย โรงเรียนจะต้องมีการกำหนดนโยบายในการพัฒนาสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และ กำหนดผู้รับผิดชอบ ตลอดจนจัดงบประมาณสนับสนุนการสร้างห้องเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ภายใน โรงเรียนของตนเอง มีการจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ด้านวิทยาศาสตร์ให้แก่นักเรียนอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง รวมถึงการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้าถึงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์อย่างเท่าเทียม หากโรงเรียน ไม่สามารถดำเนินการในเรื่องดังกล่าวได้ เนื่องจากขาดแคลนงบประมาณ ก็สามารถที่จัดหา และ/หรือ สร้างเครื่องข่าย แหล่งเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์จากแหล่งอื่น ๆ ที่มีความพร้อมเข้ามาสนับสนุน

1.2 พัฒนาครุผู้สอนวิทยาศาสตร์ ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมและยกย่องครุที่สามารถเป็นแบบอย่างหรือต้นแบบของผู้ประสบความสำเร็จทางด้านวิทยาศาสตร์ได้

1.3 ส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ภายในชั้นเรียน หรือภายนอกโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยอาจจะจัดทำในลักษณะของการแข่งขันทางวิทยาศาสตร์ภายในโรงเรียน และ/หรือ ส่งเสริมการเข้าร่วมการแข่งขันทางวิทยาศาสตร์ในโครงการต่าง ๆ ของนักเรียน ก็ได้

1.4 ส่งเสริมกิจกรรมการติวความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ให้กับกลุ่มนักเรียน และยกย่องนักเรียนที่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ เพื่อเป็นต้นแบบให้แก่เพื่อนนักเรียนหรือรุ่นน้องได้เห็นเป็นแบบอย่างเพื่อเจริญรอยตาม

2. ผู้ปกครอง ความมีการดำเนินการดังต่อไปนี้

2.1 ใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรหลานที่เน้นความเป็นประชาธิปไตย ให้เหตุผลในการกระทำ ไม่เลี้ยงดูและอบรมสั่งสอนโดยใช้อารมณ์ของตนเอง โดยขาดการเปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสในการแสดงความคิดเห็น หรือมีข้อเสนอแนะที่เป็นสิ่งที่ขัดแย้งกับตนเอง เพราะมองค์ประกอบของการมีคุณลักษณะของความเป็นนักวิทยาศาสตร์นั้น สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือการมีความคิดสร้างสรรค์ จึงควรที่จะมีการอบรมเลี้ยงดูโดยไม่ปิดกรองการคิดของเด็ก

2.2 ประพฤติตนเป็นแบบอย่างของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนในครอบครองของตนเองมีการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์อย่างต่อเนื่อง

2.3 ให้ความรักและกำลังใจแก่นักเรียนในครอบครองของตนเอง รับฟังเหตุผล และช่วยนักเรียนในการคิดวิเคราะห์แนวทางในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาขีดความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์ โดยอาจจะดำเนินการในลักษณะของการตีเส้นหรือกำหนดเป้าหมาย และความคาดหวังเกี่ยวกับอนาคตทางด้านวิทยาศาสตร์ของนักเรียน ร่วมกันระหว่างผู้ปกครองกับตัวนักเรียนเอง

2.4 ประสานงานกับโรงเรียน ใน การแก้ปัญหาหรือพัฒนาทักษะทางด้านวิทยาศาสตร์ของนักเรียนในครอบครองอย่างต่อเนื่อง

การวิจัยต่อไป

1. ความมีการศึกษาวิจัยถึงสภาพ ปัญหา และแนวทางในการจัดระบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย

2. ความมีการศึกษาวิจัยเชิงทดลอง โดยศึกษาถึงผลของจัดบรรยายกาศของการส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ที่เน้นรูปแบบการพัฒนาปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียน และการจัดบรรยายกาศในชั้นเรียนที่เหมาะสมต่อคุณลักษณะนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ในรูปแบบต่าง ๆ ในเชิงเบรี่ยนเทียบ

3. ควรมีการศึกษาวิจัยในลักษณะของงานวิจัยและพัฒนา เพื่อพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมในการประสานความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและสถานศึกษาเพื่อการบริหารจัดการการเรียนรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ให้กับนักเรียนอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- สุภากรณ์ ศศิคิดธรรม. (2543). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความอุตสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสระบุรี. ปริญานินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยคริสต์วิทยา ประจำปี พ.ศ. 2543.
- Lewin, K., Lippitt R. & White, R.K. (1939). Patterns of Aggregative Behavior in Experimentally Created "Social Climates," *Journal of Social Psychology*, 10, 271 – 299.
- Marrow , W.R. & Willson, R.C. (1961). "Family Relations Bright Hight - Achieving and Under-Achieving High School Boy," *Child Development*, 32, 501 – 510.
- Mussen, P. H., Conger, J. J. & Jeromes, K. (1969). *Child Development and Personality*. Tokyo : John Weatherhill.
- Rowland, R.G. (1961). "Some Differences Between Prospective Scientists, Non Scientists and Early Leavers in a Representative Sample of English Grammar School Boys" *The British Journal Psychology*.31: February.